

اعتبار امضا و اسناد الکترونیکی در آیین دادرسی

مؤلف:

مریم سادات هاشم زاده

www.ketab.ir

www.ketab.ir

اعتبار امضا و اسناد الکترونیکی در آیین دادرسی

مریم سادات هاشم‌زاده

ناشر: انتشارات جالیز

چاپ: اول، بهار ۱۳۹۹ / ۱۰۰۰ نسخه

قطع: وزیری / تعداد صفحه: ۱۲۴

قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۶۳۰-۰۲-۷

طراح جلد: صالح مقدم

صفحه آرایی: زهرا مهدیزاده

حق چاپ محفوظ است

آدرس: شهید بلوار شهید رضوی روبروی درب دانشکده روانشناسی دانشگاه فردوسی

تلفن تماس: ۰۹۱۵۹۳۰۹۹۶۳-۰۹۱۵۸۳۱۹۵۳۵-۰۵۱۳۸۷۹۵۲۸۸

فهرست مطالب

مقدمه	۱۱
-------	----

فصل اول

مفهوم و انواع سند الکترونیکی	۱۳
مفهوم	۱۴
تعریف	۱۵
عناصر	۱۹
عدم قابلیت تغییر	۲۰
خوانایی	۲۱
ثبات و دوام	۲۱
قابلیت انتساب نوشته به فرد معین	۲۱
انواع اسناد الکترونیکی	۲۲
اسناد الکترونیکی عادی فاقد امضاء	۲۲
ابزارهای تولیدکننده	۲۳
ابزارهای تولیدکننده متن و صوت	۲۵
اسناد الکترونیکی عادی واجد امضاء	۲۶
اسناد الکترونیکی عادی دارای رمز عبور	۲۶
اسناد الکترونیکی عادی دارای امضای بیت مپ	۲۷
اسناد الکترونیکی عادی دارای تصدیق رسمی	۲۷
اسناد منضم به امضای الکترونیکی متقارن	۲۷
اسناد واجد کلمات عبور	۳۰

- ۳۱..... اسناد واجد امضای بیومتریک (زیست سنجی)
- ۳۲..... اسناد الکترونیکی واجد امضای نامتقارن

فصل دوم

- ۳۵..... اصول و سوابق اسناد الکترونیکی
- ۳۵..... الف) مفهوم اصول و سوابق الکترونیکی
- ۳۶..... اصل الکترونیکی
- ۴۱..... سوابق الکترونیکی
- ۴۴..... ب) ضرورت آرایه اصل و سوابق الکترونیکی و شرایط استناد پذیری
- ۴۴..... ضرورت آرایه اصل
- ۴۶..... شرایط استناد پذیری

فصل سوم

- ۴۹..... مفهوم و انواع امضای الکترونیکی
- ۵۶..... امضای دیجیتال مبتنی بر رمزنگاری با کلید عمومی
- ۵۶..... انواع الگوریتم برای رمزگذاری
- ۵۶..... الگوریتمهای متقارن (Symmetric)
- ۵۷..... رمزنگاری نامتقارن (Asymmetric) (کلید عمومی)
- ۵۹..... زیست سنجی (بیومتری)
- ۶۰..... گذرواژه ها و شیوه های ترکیبی
- ۶۱..... امضای اسکن شده و نام های تایپ شده

فصل چهارم

- ۶۳..... اعتبار و ارزش اثباتی ادله الکترونیکی اثبات دعوا
- ۶۳..... مبحث اول: عناصر لازم برای اعتبار دلیل

۶۴	گفتار اول: نوشته یا مکتوب بودن
۶۴	بند اول: تعریف نوشته
۶۵	بند دوم: مفهوم نوشته در ادله الکترونیکی
۶۷	گفتار دوم: امضا
۶۸	بند اول: تعریف امضا
۶۸	بند دوم: کارکردهای امضا و بررسی آن در دلیل الکترونیکی
۶۹	الف: یکسان بودن امضای الکترونیکی با امضای دستی
۷۴	گفتار سوم: اصالت
۷۴	بند اول: مفهوم اصالت
۷۵	بند دوم: اصالت اسناد الکترونیکی
۷۵	الف: مفهوم اصالت اسناد الکترونیکی
۷۶	ب: شرایط احراز اصالت اسناد الکترونیکی
۷۸	مبحث دوم: اعتبار ادله الکترونیکی اثبات دعوا
۷۹	گفتار اول: قابلیت پذیرش ادله الکترونیکی
۷۹	بند اول: نظام ارزیابی دلیل در سیستم حقوقی ایران
۸۰	بند دوم: قابل استناد بودن ادله الکترونیکی
۸۱	الف: اقرار
۸۲	ب: شهادت یا گواهی
۸۳	ت: سوگند
۸۳	ث: امارات
۸۴	گفتار دوم: ارزش اثباتی ادله الکترونیکی
۸۵	بند اول: ارزش اثباتی دلیل الکترونیکی عادی

مقدمه

رشد فزاینده کاربرد فناوری ارتباطات و اطلاعات در جهان قواعد حقوقی جدیدی در پی داشته است. در جهت تعامل همه جانبه افراد در استفاده از این فناوری و برقراری امنیت و اعتماد عمومی، نظام دادرسی ویژه‌ای در مورد آن، از حیث ضمانت اجرای قضایی داخلی و بین‌المللی شکل گرفته است. قواعدی که عموماً حقوق دادرسی خاص خود را در دعاوی اداری، مدنی و کیفری دارد و ادله اثبات دعاوی آن نیز در پاره‌ای از موارد منحصر به فرد است. در ایران نیز به منظور به رسمیت شناختن تسهیلات جدید ارتباطی در امر تجارت و یا به عبارت بهتر در خصوص مبادلات تجاری ملی و بین‌المللی قانونی تحت عنوان قانون تجارت الکترونیک به تصویب رسیده است که در آن قراردادهای منعقد از طریق واسطه‌های الکترونیکی، اسناد و ادله الکترونیکی، امضای الکترونیک به رسمیت شناخته شده‌اند و برخی از جنبه‌های حقوقی مطرح در بستر تجارت الکترونیک مورد توجه قرار گرفته است.

هم‌اکنون با گسترش فناوریهای اطلاعات و ارتباطات و اینترنت نقش اسناد الکترونیکی در ادله اثبات دعوی بسیار نمود پیدا کرده است و از دید کمتر کسی حضور اینترنت جهت رشد جامعه جهانی به سوی آگاهی و کارایی هر چه بیشتر و سرعت و بهره‌وری کاملتر به دور مانده است. پدیده مزبور که جهت تکامل حقوق عمومی و شکل‌گیری دولت الکترونیک و موضوعات مرتبط با آن و تحول قواعد حقوق خصوصی خاصه تجارت الکترونیکی و امور ناشی از آن نقش بسزا و تأثیر شگرف داشته است و صلباً قواعد دادرسی را نیز متأثر نموده است، در ارتباط با دادرسی در کشورمان تأثیر فناوری اطلاعات در دعوی مدنی و کیفری نمایان شده است. و در دعاوی اداری با توجه به خصیصه ویژه آن باید در انتظار تحولات جدید بود.

اقدام قانونگذار فرانسوی در اصلاح قانون مدنی این کشور تحت تأثیر نظریه نوینی است با عنوان نظریه «معدل‌های کارکردی». این نظریه نوشته را به شکل و قالب خاصی محدود نمی‌کند بلکه در عوض کارکردهای اساسی نوشته را بیان می‌کند و هر مدرکی را که این کارکردها را آرایه دهد به عنوان نوشته تلقی می‌نماید. با توجه به آثار منتشر شده از سوی آنستیرال (که تأثیر قابل توجهی بر شکل‌گیری و رواج این نظریه داشته) می‌توان کارکردهای اساسی نوشته را بدین صورت خلاصه کرد: عدم قابلیت تغییر، قابلیت خوانده شدن و ثبات و دوام. قانونگذار فرانسه و دیوان تمیز این کشور کارکرد «شناسایی شخص منشاء نوشته» و یا به عبارت دیگر «قابلیت انتساب نوشته به شخص معین شده در آن» را نیز به مجموعه مذکور افزوده‌اند.